

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η αγωγή των παιδιών στην αρχαία Αθήνα

Ἐν Ἀθήναις τοὺς παῖδας μετ' ἐπιμελείας διδάσκουσι καὶ νοθετοῦσι. Πρῶτον μὲν καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδαγωγὸς καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ ἐπιμελοῦνται ὅπως βέλτιστος γενήσεται ὁ παῖς, διδάσκοντες ὅτι τὸ μὲν δίκαιον, τὸ δὲ ἄδικον καὶ τόδε μὲν καλόν, τόδε δὲ αἰσχρὸν ἔστι.

Εἶτα δὲ, ἐπειδὴν οἱ παῖδες εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, οἱ γονεῖς εἰς διδασκάλων πέμπουσιν, ἔνθα οἱ μὲν γραμματισταὶ ἐπιμελοῦνται ὅπως γράμματα μάθωσιν καὶ τὰ γεγραμμένα ἐννοῶσι, οἱ δὲ κιθαρισταὶ τῷ κιθαρίζειν ἡμερωτέρους αὐτοὺς ποιεῖν πειρῶνται καὶ τὰς τῶν παιδῶν ψυχὰς πρὸς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν ἁρμονίαν οἰκιοῦσι.

Ἔτι οἱ παῖδες ἐν γυμνασίοις καὶ παλαίστραις φοιτῶσιν, ἔνθα οἱ παιδοτρίβαι βελτίω τὰ σώματα αὐτῶν ποιοῦσι, ἵνα μὴ ἀναγκάζωνται ἀποδειλιᾶν διὰ τὴν τῶν σωμάτων πονηρίαν.

Πλάτων, Πρωταγόρας 325 c-326 c

ΜΕΡΟΣ Α: το ὅλον

1.Σύντομη αφόρμηση. Ποια μαθήματα περιλάμβανε η εκπαίδευση των νέων στην αρχαία Ελλάδα; Ποιοι ήταν οι στόχοι της; (Συνδέουμε έτσι με τη φράση *νοῦς ὑγιής ἐν σώματι ὑγιεῖ* της προηγούμενης Ενότητας). Στη συνέχεια καλούμε τους μαθητές να παρατηρήσουν την εικόνα και να διαβάσουν τη λεζάντα της. Ένας μαθητής διαβάζει το εισαγωγικό σημείωμα του κειμένου. Με αυτόν τον τρόπο θα προκύψουν επιπλέον πληροφορίες για την εκπαίδευση των νέων.

2.Ανάγνωση του κειμένου από τη διδάσκουσα.

3.Σιωπηρή ανάγνωση από τους μαθητές (2-3') και μελέτη των ερμηνευτικών σχολίων του βιβλίου.

4.Προφορική αξιοποίηση των ερωτήσεων του βιβλίου για τον έλεγχο της κατανόησης του περιεχομένου του κειμένου. Οι μαθητές απαντούν, εντοπίζοντας στο κείμενο τις σχετικές φράσεις.

5. Πρώτη(προφορική) απόδοση του νοήματος σε γενικές γραμμές. Ελέγχουμε αν **όλοι** οι μαθητές έχουν κατανοήσει το νόημα του κειμένου .

ΜΕΡΟΣ Β :το μέρος

Τα παιδιά συμπληρώνουν τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις –φράσεις του κειμένου που απαντούν στις ερωτήσεις των φύλλων εργασίας, **τις οποίες η διδάσκουσα διατυπώνει ταυτόχρονα με πλήρη ανάπτυξη**. Π.χ. :Πού διδάσκουν και συμβουλεύουν τα παιδιά με φροντίδα;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις –φράσεις του κειμένου που απαντούν στις παρακάτω ερωτήσεις:

Ἐν Ἀθήναις τοὺς παῖδας μετ' ἐπιμελείας διδάσκουσι καὶ νουθετοῦσι.

Πού;.....(οι γονεῖς ,οι δάσκαλοι)διδάσκουσι καὶ νουθετοῦσι
(ποιους;τίνας;).....(πώς;).....

Πρῶτον μὲν καὶ τροφὸς καὶ μήτηρ καὶ παιδαγωγὸς καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ ἐπιμελοῦνται ὅπως βέλτιστος γενήσεται ὁ παῖς, διδάσκοντες ὅτι τὸ μὲν δίκαιον, τὸ δὲ ἄδικον καὶ τότε μὲν καλόν, τότε δὲ αἰσχρὸν ἔστι.

(πότε;)..... μὲν(τίνες ποιοι;) καὶ.....
καὶ.....
καὶ.....
καὶ.....
(τί ποιοῦσι;τι κάνουν;).....(τι; με ποιο στόχο)..
.....(πώς;).....
(τι;) ὅτι τὸ μὲν δίκαιον ἔστι,.....καὶ
..... ,

Εἴτα δέ, ἐπειδὴν οἱ παῖδες εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, οἱ γονεῖς εἰς διδασκάλων πέμπουσιν, ἔνθα οἱ μὲν γραμματισταὶ ἐπιμελοῦνται ὅπως γράμματα μάθωσιν καὶ τὰ γεγραμμένα ἐννοῶσι, οἱ δὲ κιθαρισταὶ τῷ κιθαρίζειν ἡμερωτέρους αὐτοὺς ποιεῖν πειρῶνται καὶ τὰς τῶν παιδῶν ψυχὰς πρὸς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν ἄρμονίαν οἰκιοῦσι.

Εἴτα δέ, ἐπειδὴν (ὅταν) οἱ παῖδες εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, (τίνες ποιοι;).....
.....(τί ποιοῦσι; τι κάνουν;).....(πού
εις τίνων;)....., ἔνθα οἱ μὲν γραμματισταὶ
ἐπιμελοῦνται(τι;) ὅπως.....
καὶ
οἱ δὲ κιθαρισταὶ πειρῶνται ποιεῖν (ποιους,τίνας;).....(τι;).....

.....(πώς;)..... και (τί ποιοι; Τι άλλο κάνουν;)..... τὰς ψυχὰς (τίνων;)..... πρὸς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν ἁρμονίαν.

Ἔτι οἱ παῖδες ἐν γυμνασίοις καὶ παλαίστραις φοιτῶσιν, ἔνθα οἱ παιδοτρίβαι βελτίω τὰ σώματα αὐτῶν ποιοῦσι, ἵνα μὴ ἀναγκάζονται ἀποδειλιᾶν διὰ τὴν τῶν σωμάτων πονηρίαν.

Ἔτι(ακόμα) οἱ παῖδες φοιτῶσιν (πού;)..... καὶ....., ἔνθα οἱ παιδοτρίβαι ποιοῦσι βελτίω(τι;)..... αὐτῶν(για ποιο λόγο;).....

ΜΕΡΟΣ Γ: το ὅλον / διαχρονικότητα της γλώσσας

Ο διδάσκων πρέπει να προβάλλει συνεχώς τη στενή σχέση Αρχαίας και Νέας Ελληνικής σε όλα τα επίπεδα. Στο στάδιο της μελέτης του κειμένου μπορούμε να δώσουμε την ερώτηση που ακολουθεί παρακάτω.

Δεύτερη (γραφτή) απόδοση του νοήματος του κειμένου. Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων του βιβλίου σας και των απαντήσεων που δώσατε στο φύλλο εργασίας να αποδώσετε στα ν.ε το περιεχόμενο του κειμένου.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Με βάση τις παρακάτω λέξεις που συναντήσαμε στο αρχαίο κείμενο καταγράψτε αντίστοιχες της νέας ελληνικής που ανήκουν στην ίδια οικογένεια ,παράγωγες και σύνθετες.

οἰκειῶ.....

πέμπω.....

μανθάνω.....

επιμέλεια : Δρετάκη Βαρβάρα